

Педагогіка

УДК 811.161.2:373.3/5.02

Василенко Ірина Леонідівна

викладач

Краматорського коледжу

Донецького національного університету економіки і торгівлі

імені Михайла Туган-Барановського

Василенко Ирина Леонидовна

Преподаватель

Краматорского колледжа

Донецкого национального университета экономики и торговли

имени Михаила Туган-Барановского

Vasylenko Iryna

Teacher

Kramatorsk College of

Donetsk National University Economy and Trade

the name of Mikhail Tugan-Baranovsky

**ВИКОРИСТАННЯ ПОШУКОВОГО МЕТОДУ ЯК ЗАСІБ
АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА
ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ)
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПОИСКОВОГО МЕТОДА КАК СПОСОБ
АКТИВИЗАЦИИ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
СТУДЕНТОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО УКРАИНСКОМУ ЯЗЫКУ (ПО
ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ НАПРАВЛЕНИЮ)
USING THE SEARCH METHOD AS MEANS OF ACTIVATING THE
COGNITIVE ACTIVITIES OF STUDENTS ON THE LESSONS OF THE
UKRAINIAN LANGUAGE (BY PROFESSIONAL DIRECTION)**

Анотація. У статті розглянуто використання пошукового методу як одного із способів активізації пізнавальної діяльності студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням). Обґрунтовано застосування даного методу на прикладах, заснованих на практиці власної педагогічної діяльності. Пошуковий метод дозволяє активізувати і поглиблювати теоретичні знання, що формують практичні вміння і навички для конкурентоспроможності на ринку праці.

Ключові слова: пошуковий метод, пізнавальна активність, конкурентоспроможність, самостійна робота, професійна компетенція.

Аннотация. В статье рассмотрено использование поискового метода как одного из способов активизации познавательной деятельности студентов на занятиях по украинскому языку (профессиональной направленности). Обосновано применение данного метода на примерах, основанных на практике собственной педагогической деятельности. Поисковый метод позволяет активизировать и углублять теоретические знания, которые формируют практические умения и навыки для конкурентоспособности на рынке труда.

Ключевые слова: поисковый метод, познавательная активность, конкурентоспособность, самостоятельная работа, профессиональная компетенция.

Summary. The article deals with the use of the search method as one of the ways to intensify the cognitive activity of students on the lessons of the Ukrainian language (by professional direction). The application of this method is substantiated by examples based on the practice of own pedagogical activity. The search method allows to intensify and deepen the theoretical knowledge that forms practical skills and competences in the labor market.

Key words: *search method, cognitive activity, competitiveness, independent work, professional competence.*

*Єдиний шлях, що веде до знання –
це діяльність і пошук.*

Бернард Шоу

Всім своїм досягненням у роботі, суспільстві, навчанні Хомо сапієнс зобов’язаний роботі мозку. Саме мозкова діяльність позитивно впливає на наш інтелект і пізнання оточуючого світу. Людина постійно вивчає навколишнє середовище. Це їй необхідно з різних причин: вижити, стати громадянином, зробити кар’єру, маніпулювати іншими, досягти влади, навчитися добре говорити і писати, отримати хорошу освіту. Саме освіта є наріжним каменем сучасного світу в боротьбі за певні привілеї існування в суспільстві.

Сучасні методи, технології і методичні прийоми в освітньому процесі склалися століттями і тисячоліттями. Починаючи з древніх учителів Єгипту, Месопотамії, Еллади, Риму формувалася певна система надання учню знань. У перекладі з грецької мови слово «метод» означає шлях дослідження, теорію, вчення. Відомий єгипетський вислів про те, що вуха хлопчика на спині відображував авторитарні, неприпустимі і навіть садистські методи виховання і навчання. Активізуючи учня до знань, єгипетські вчителі дозволяли собі знущатися з них, вважаючи тим самим, що своїми методами дарують благо вихованцю. Еллінська школа також використовувала фізичне насилля для надання своїм наукам більшої ваги, але все ж швидко відійшла від таких освітянських методів і тому в аннали історії увійшла Афінська школа та Аркадія, де вчили мислити і шукати сенс життя. Філософи-оратори активізували мозкову діяльність через

питання загального характеру, причому з різних дисциплін, що викладалися в древньогрецьких школах.

Освітня методика після античної доби, тобто Середньовіччя, Відродження була заангажована релігійними уставами, що гальмувало розвиток наук. Незважаючи на це перші університету Європи Болонський та Паризький навчали студентів питанням віри і розуму, елементарним медичним знанням (хоча багато медичних досліджень доби Середньовіччя є досить спірними і м'яко кажучи шкідливими для здоров'я), питанням філософії, лінгвістики, ораторського мистецтва. Методика викладання спиралася на лекції та семінарські заняття. У сперечаннях народжувалась істина і тому професура використовувала лекційні і семінарські заняття для відшліфовки навичок лектора. А студенти, в свою чергу, відточували мовленнєву майстерність, яка у майбутньому могла дозволити їм працювати в освітянському середовищі. З приходом доби Просвітництва і його основним постулатом: «Умій користуватися своїм розумом» розпочався активний пошук нових форм і методів, які будуть активно сприяти підвищенню освітнього рівня громадськості взагалі і студентської молоді зокрема.

«Методи навчання – це складна педагогічна категорія, завдяки якій реалізуються всі функції навчання: освітня, виховна, розвивальна, спонукальна, контрольна-корекційна тощо» [1, с. 108]. Питання методики викладання української мови (за професійним спрямуванням) особливо набуває актуальності в сучасних умовах. Найбільш вдалим методом, який сьогодні використовують викладачі українознавчих дисциплін, на мій погляд, є пошуковий метод. Він дозволяє залучити багато літературних та інформаційних джерел, інтернет-ресурсів, власних спостережень, різнопланових аналітичних досліджень, соціологічних опитувань, геймер-форм, ілюстрацій, таблиць, діаграм тощо. Цей метод навчання, на думку професора Ельбрехт О.М. є «упорядкованим способом взаємопов'язаної

діяльності викладача і студента задля досягнення навчально-виховних цілей» [3, с. 82]. Крім того пошуковий метод дозволяє не тільки навчити студента грамотно укладати ділові документи згідно його фахової діяльності, активізує мозкову діяльність, а й підвищує рівень національної свідомості і самоідентифікації як українця.

У своїй професійній діяльності я активно використовую пошуковий метод при вивченні дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Прикладом цього може слугувати те, що офіційно – ділова сфера діяльності підприємства знаходить найповніше відображення у документах. Документація щодо особового складу відіграє важливу роль у формуванні кадрового діловодства і потребує особливої ретельності та акуратності під час оформлення, ведення та забезпечення її збереженості протягом тривалого часу. Вона утворюється як результат роботи з кадрами підприємства, установи, організації (їх підбір, переведення, підготовка, перепідготовка), тому є обов’язковою. За допомогою ділових документів щодо особового складу формується персонал закладу, який забезпечить багатофункціональну роботу підприємства. Найхарактернішою рисою даного кадрового аспекту є те, що вона завжди відображає управлінську діяльність конкретних осіб, тобто є іменною документацією. Не випадково документи, що входять до її складу лежать в основі фондів особистого походження.

При підготовці до вивчення модуля офіційно-ділових документів з української мови (за професійним спрямуванням) студентам надається можливість провести самостійне дослідження з питань генезису документів від стародавніх часів до сучасності. Такий вид роботи стимулює пізнавальну активність студентів і дозволяє розширити кругозір щодо виникнення ділової документації і її ролі в житті людини.

Наступним етапом активізації пізнавальної діяльності студентів є визначення групи документів, які має кожен громадянин України взагалі й

сам студент зокрема. Такий прийом активізує мовленнєві й писемні навички студента, підвищує громадянську позицію та показує, що всі громадяни держави є рівними перед законом.

Ще один етап залучення до більш активного пошуку інформації з даної конкретної тематики – це безпосереднє складання документів щодо особового складу. На цьому етапі проведення пошукової діяльності найбільш вдалим є використання методу симуляції. Симуляційний метод – це вид творчо-пошукової освітянської технології, який допомагає змодельовати навчальну ситуацію і завдяки отриманій інформації знайти шляхи вирішення проблеми. Такий підхід у навчанні дає можливість не тільки активізувати пізнавальну діяльність студента, мотивувати його до дій щодо розширення пошукових аспектів у своїй навчальній проблематиці, а й розширити діапазон практичного використання цих знань через міждисциплінарні зв'язки.

Пошуковий метод є гнучким і багатограним, бо з кожним новим завданням набуває різних ознак, а значить дозволяє активізувати, поглиблювати, оновлювати теоретичні знання, що формують практичні вміння і навички бути конкурентоспроможним на ринку праці.

«Перевагою пошукового методу є аспект щодо наближення студентів до самостійного розв'язання проблеми. Він привчає їх бачити проблему, ставити питання, висловлювати припущення, будувати докази, робити висновки» [1, с. 110]. Відзначимо, що пошуковий метод використовується для стимулювання й активізації творчої діяльності студентів, передбачає формування умінь студента набувати знання самостійно, досліджувати предмет або явище, робити висновки, а набуті знання застосовувати у практичній діяльності. Він залучає у процес самостійного творчого пізнання, створює умови для формування пізнавальних інтересів, формує навички творчої індивідуальної і

колективної діяльності та виступає засобом активізації пізнавальної діяльності студента.

Література

1. Пентилюк М.І. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах. – К.: Ленвіт, 2009. – 402 с.
2. Полюга Л.М. Словник термінів міжкультурної комунікації. – К.: Довіра, 2007. – 205 с.
3. Ельбрехт О.М. Управління навчальною і виховною діяльністю: Теорія і практика. - К.: Основа, 2009. – 168 с.